

E
E
N

A
A
N
G
EIGENSCHAP
B
O
R
E
N

OVER: GEESTEN GODEN GOD

GELOVEN 'GELOVEN' WETEN

Ds W.A. Hage

EEN AANGEBOREN EIGENSCHAP

GEEN MENS ZONDER GELOOF!

Schrijver: Ds W.A. Hage
Coverontwerp: Ds W.A. Hage
ISBN: 9789402119978
© Willem Adriaan Hage

Een Aangeboren Eigenschap

OVER: GEESTEN GODEN GOD

1. GEESTEN EN MACHTEN
Leven wil leven
Geesten (?)
2. GODEN
Goden
Goden van de natuur
Goden in het maatschappelijk leven
3. DENKBEELD en GODSBEELD
Denkbeeld
Godsbeeld
4. GODDELIJKE(?) WIL
5. NAMEN
6. WOORD WOORDEN VERWOORDEN

OVER: GELOVEN 'GELOVEN' WETEN

7. GELOVEN
Algemeen Spraakgebruik
Godsdienstig Spraakgebruik
8. ONGELOFELIJK
9. AANGEBOREN EIGENSCHAP
10. DNA-PROFIEL
11. GELOOF en 'GELOOF
12. GELOVEN en WETEN
13. ONGELOOFBAAR
14. GEEN MENS ZONDER GELOOF

Altijd al heb ik mij er over verbaasd,
dat er zoveel over geloof en God
wordt gezegd en geschreven
zonder aan te geven
wat men onder die woorden verstaat

-dat betreft 'gelovigen' zowel als 'niet-gelovigen'

Het is niet mogelijk begrippen als
'GOD' en 'geloof'
met woorden scherp te omlijnen
-taal schiet tekort.
Bovendien heeft elk mens -zonder uitzondering-
er ook altijd eigen gedachten en gevoelens bij.

GEESTEN GODEN GOD

1. GEESTEN EN MACHTEN

Leven wil leven

Levenswil, met de daaraan nauw verwante zelfhandhavingsdrang, is eigen aan al wat leeft. Plantaardig, dierlijk, menselijk: leven wil leven, blijven leven, doorleven. Dat brengt strijd en verweer mee tegen een menigte belagers en grillige natuurkrachten. De vroege mens dacht, dat in die natuurkrachten geesten en machten schuilden, soms goedgezind, vaak als vijandig en bedreigend ervaren, veroorzakers van een onwelkome dood. Wij, mensen van tegenwoordig, weten beter, maar moeten zich er evengoed bij neerleggen dat het leven eindig is. Voor al wat leeft ligt het levenseinde onvermijdelijk in het verschiet, vroeg of laat is het er. Voor de eendagsvlieg al vroeg; laat, heel laat, voor de 'yew-tree' in het Schotse Fortingall, een gehucht in de vallei van het riviertje de Lyon, Glen Lyon. Deze taxus staat er al meer dan 3100 jaar en is waarschijnlijk het oudste leven in Europa. Hoewel, misschien er zijn bacteriën ontdekt, die wel een half miljoen jaar oud zijn, zo niet ouder. Maar kun je nog van 'leven' spreken, als zo'n kern, ingesloten in een ijs- of een zoutkristal, het bestaan haast eindeloos weet te rekken, zonder enig teken van leven? En, hoe ook, voor deze Methusalems onder de levende wezens komt toch ook eenmaal het einde. Dan verstart, versterft het leven om terug te keren tot wat het was: 'dode' materie, stof.

Fortingall is nog om een andere reden bekend. Korte tijd is Schotland gedeeltelijk in Romeinse handen geweest. Rond het begin van de jaartelling zou een hooggeplaatst ambtenaar er een bezoek hebben gebracht, vergezeld van zijn echtgenote. Tijdens het verblijf in Fortingall zou er een zoon geboren zijn, Pontius Pilatus geheten, dezelfde die in de Evangeliën zijn omstrede rol speelt

Leven wil leven. Door zijn werk diep in het oerwoud van Gabon, toentertijd nog onderdeel van Frans Congo, in zijn ziekenhuis in Lambarene, aan de rivier de Ogowe, komt Albert Schweitzer (1875-1965) zo onder de indruk van de uitbundig

woekerende jungle, met de daar levende dieren, dat hij het in het eigen lichaam voelt: 'Ik ben leven, dat leven wil, temidden van leven, dat leven wil'. Deze vaststelling leidt hem in zijn boek 'Kultur und Ethik' tot de oproep 'Eerbied voor het leven'. Het is opmerkelijk, dat deze woorden nog altijd bij zeer velen bekend zijn en richtlijn vormen voor de behandeling van dieren en planten en het opkomen voor natuurbehoud.

Zelf kent de natuur een dergelijke eerbied niet: het is er eten en gegeten - worden in een onophoudelijke strijd om het bestaan. Van nature is er verzet tegen bedreiging, aantasting, dood en zoekt leven een zo goed mogelijke plaats in het tijdelijk bestaan, er op gericht te blijven leven of anders het leven voort te zetten in een volgend geslacht.

De natuur blijkt vrijwel onuitputtelijk in mogelijkheden zich te handhaven onder wat voor omstandigheden ook. De telkens weer afgemaaide paardebloem houdt, tenslotte, haar blaadjes plat tegen de grond gedrukt en bloeit dapper in het korte gras met bloemen zonder steel. Of ze steekt, tussen een wildgroei aan planten terechtgekomen, haar bloemknop ferm omhoog, op stengels van wel veertig, vijftig centimeter lang, om maar boven het gedrang uit te komen en zonlicht -leven!- te bereiken.

Een kameleon verschiet van kleur, als prooi vrijwel onzichtbaar tegen de ondergrond waarop hij zit. Onze bruine kikker kent dit spel ook en is in een bonte wei als gras zo groen. In het voorjaar zorgen de kikkers onder luid gekwaak voor een zo talrijk nageslacht dat, ondanks de vraatzucht van een menigte belagers, kleine kikkertjes doen weten, dat het voortbestaan van de soort ook dit seizoen gewaarborgd is. Vindingrijkheid, soepel aanpassen, uithoudingsvermogen -de natuur redt het (meestal) wel!

Geesten (?)

Mensen stellen zich op hun manier te weer. Tegenwoordig met een geweld en een vernuft zonder weerga onder medeschepsels in de natuur. Maar achter alle wetenschap en technisch geweld is het nog altijd de mens met zijn verweer, 'leven dat leven wil'. In wezen is er nauwelijks verschil met de mensheid van tienduizenden jaren her, toen men zich verdedigen moest tegen mededingers, wilde dieren, het klimaat, vermeende geesten en machten. Net als destijds gaat het ook nu evenzeer tegen mededingers; de plaats van wilde dieren is ingenomen door microben, hardnekkig weerstand biedend tegen elke behandeling; en weer tegen de grillen van het klimaat. Soms is er zelfs nog, als in de prehistorie, verzet en strijd tegen geesten en machten -in afgelegene gebieden gevreesd als voorheen. Onder bizarre omstandigheden kan bij iedereen de gedachte opkomen aan daemonische machten uit een andere werkelijkheid. Wel heeft de Verlichting